SZEMLE

A világ kacsahústermelése és -piaca

KOZÁK JÁNOS

Kulcsszavak: kacsahústermelés, export-import, piac, fogyasztás.

ÖSSZEFOGLALÓ MEGÁLLAPÍTÁSOK, KÖVETKEZTETÉSEK, JAVASLATOK

A világ kacsahústermelése 1984–2009 között 4,75-szörösére növekedett, ezzel jelentősen túlszárnyalta az össz-baromfihústermelés ütemét. Ez a kacsatartás és a kacsatermékek kedvező biológiai tulajdonságainak és gazdasági előnyeinek, valamint a fogyasztói szokások megváltozásának tudható be. A kacsatartás jelentősen hozzájárulhat az emberiség állati fehérjével való ellátásához és az élelmiszer-biztonsághoz.

A hagyományos kacsatartási rendszerek helyett az intenzív tartásmód terjed, s a hasznosítási irányok változásával a kacsák genotípusa és a kacsatermékek választéka strukturálisan átrendeződik. A termék-előállítás és a fogyasztás szezonalitása megszűnőben van, a piaci verseny pedig egyre élesebbé válik Magyarország számára is. A fogyasztói elvárások miatt a környezetvédelmi és állatjóléti elvárások alapvetőek.

BEVEZETÉS

A világ egyes régióiban, különösen Ázsia egyes országaiban a kacsatartás jelentősen hozzájárulhat az emberiség állati fehérjével (kacsahús, kacsatojás) való ellátásához és az élelmiszer-biztonság individuális és nemzeti, illetve regionális szinten való fejlesztéséhez. A fejlettebb régiókban pedig a kacsatartás termékei, az egyedülálló aromájú kacsahús és a hízott kacsamáj jelentősen gazdagítják az élelmiszerek választékát.

A legtöbb kacsát Kínában tartják. Kínát sorrendben Franciaország követi. 2009-ben a világ tíz kacsahústermelő országa adta a termelés kereken 88%-át, melyből Magyarország 1,4%-kal részesedett. A világ kacsahústermelésének csupán 3%-a kerül a világpiacra, s 2009-ben a tíz legnagyobb kacsahús-exportáló ország adta a világ exportjának 92%-át. Az exportban Magyarország sorrendben a 3. helyet foglalja el. A világ kacsahúsimportjának 80%-át csupán tíz ország vásárolta meg.

A KACSATARTÁS DINAMIZMUSA ÉS ORSZÁGAI

A világ összes baromfihús-termelése az elmúlt negyed század (1984–2009) alatt több mint háromszorosára növekedett (1. táblázat). A megtermelt baromfihús 85-86%-át a csirkehús teszi ki, de legdinamikusabban – a szóban forgó időszakban – a libahústermelés növekedett, mivel az 1984. évi termelés nyolcszorosára, ezt követően pedig a kacsahús csaknem ötszörösére gyarapodott.

Az utóbbi években a víziszárnyas-termelés jelentős növekedése a víziszárnyasok kedvező biológiai tulajdonságainak és gazdasági előnyeinek, valamint az életkörülmények javulásával a fogyasztói szokások megváltozásának tudható be. A jellegzetes ízű, sokféleképpen elkészíthető,

1. táblázat

A világ baromfihús-termelése 1984–2009

(M. e.: millió tonna)

Baromfifaj	1984	2000	2003	2005	2007	2009
Tyúk	..	59,0	65,0	70,5	75,1	79,6
Pulyka	..	5,1	5,3	5,2	5,3	5,3
Kacsa	0,8	3,0	3,3	3,4	3,5	3,8
Lúd	0,3	2,0	2,1	2,3	2,2	2,4
Összesen	29,4	69,1	75,8	81,4	88,9	91,9

Forrás: Sluis, 2004a; Executive Guide; 2004, 2007; WattAgNet.com, 2011 adatai és számított értékek

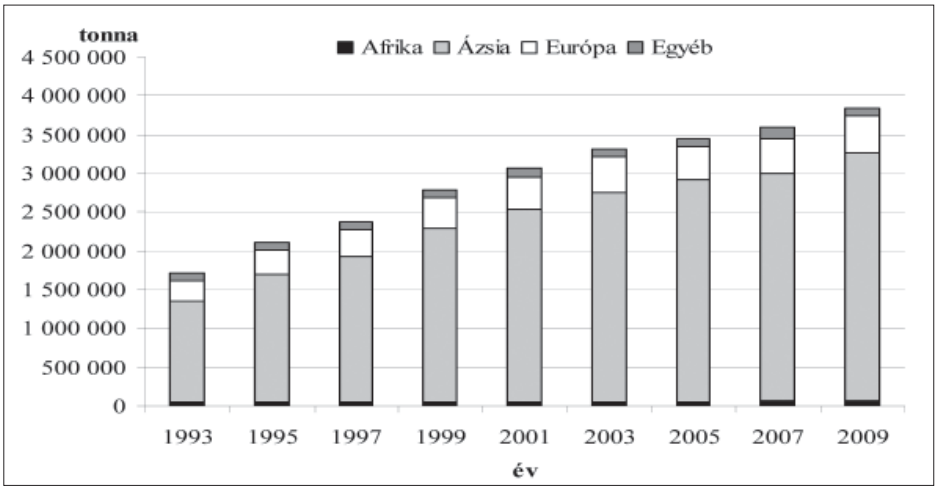
tradicionális kacsa- és lúdtermékek semmilyen más élelmiszerrel nem helyettesíthetők (*Xiangpin, 1998*). A víziszárnyasok húsa mellett a fejlődő országokban, különösen a kínai emberek számára a kacsatojás az egyik legjelentősebb fehérjeforrás (*Pingel, 1988*). Egyes országokban az összes tojásfogyasztásból a kacsatojás részesedése elérheti a 30%-ot is (*Sluis, 2004a*). A víziszárnyasok pehely- és tollforrásként is széles körben használatosak (*Pingel, 2004*), mivel rendkívül kedvező tulajdonságai miatt a toll és pehely olyan megújuló nyersanyagforrás, amit minőségben textilipari töltőanyagként eddig egyetlen más anyag sem múlt felül (*Kozák, 2009*). A ludak mellett a pézsmakacsák, mulardkacsák töméses hizlalásával pedig olyan delikátesz ételkülönlegességet, hízott májat állítanak elő, amely más termékkel nem helyettesíthető (*Kozák, 2008*). Húsuk magas többszörösen telítetlen zsírsavtartalmuk miatt igen fontos élelmiszernek tekinthető (*Pingel, 2009*). Mivel a víziszárnyasok többnyire olyan takarmányokat fogyasztanak, amelyek nem alkalmasak emberi táplálkozásra, ezért a víziszárnyasok takarmányozása – többnyire – nem jelent konkurenciát az emberek élelmezésében (*Pingel, 2004*). Ebből adódóan joggal feltételezhető, hogy a baromfitartás legdinamikusabban fejlődő fajai a víziszárnyasok lesznek.

A világ kacsahústermelése az 1993. évi 1,72 millió tonnáról 2009-re több mint 2,2-szeresére, 3,85 millió tonnára emelkedett. Kacsahústermelésben vezető kontinens Ázsia, 2009-ben 82,2%-kal részesedett a világ termeléséből. Ezt követi Európa 12,4%-kal. Ázsiában a baromfihúsnak csaknem 10%-át a kacsák termelik, szemben a világ 4,1%-os részesedésével. A kacsahústermelés Afrikában, Latin-Amerikában és Óceánia területén nagyon csekély (1. ábra). A világ kacsahústermelése 2015-re várhatóan 4,5 millió tonna körül alakul (*Executive Guide, 2007*).

Az ázsiai földrész legnagyobb kacsahústermelő országa Kína. Kína az 1983. évi termelését 2009-re 8-szorosára növelte (2. táblázat). Az 1980-as években még döntően a kacsatartás a tojó és kettős hasznosítású fajtákra alapozódott, 1995-től azonban a hústípusú kacsák adták a kacsahús nagyobb részét, s azóta is erőteljes fejlődést mutatnak (*Xinjian, 2004*). Napjainkban a pézsmakacsa népszerűsége is nőtt (*WP, 2006*). Az ország baromfihús-termelésének egyhatodát a kacsahús adta, és közel ugyanennyit a libahús tesz ki (*Evans, 2006*). A kacsa- és libahús Kína baromfihús-fogyasztásának majdnem 30%-át adja (*Pingel, 2004*). Ehhez hozzájárul az import is, mivel Kína kacsatermékeket is, főleg sült kacsát, füstölt, sózott kacsát importál (*Nyárs et al., 2006*). Ugyanakkor Kína nagy mennyiségű elősütött kacsát is szállít az európai piacokra (*Gippert, 2011*).

1. ábra

A világ kacsahústermelése 1993–2009. években

Forrás: Evans, 2004; Executive Guide, 2007; WP, 2006 adataiból való összeállítás

Az egy főre jutó kacsahústermelésben viszont Magyarország, Franciaország és Tajvan a vezető országok (*Pingel, 2004*).

A kacsahústermelés értékbeni rangsorolásában világviszonylatban Kína után Franciaország a második helyet foglalja el. Kína 65%-kal (3028 millió dollár), Franciaország 6,5%-kal (303 millió dollár) részesedik, majd Malajzia, USA, Vietnam és Thaiföld következik (*Pingel, 2009*).

2. táblázat

A kacsahústermelés tíz vezető országa 1983-ban és 2009-ben

Ország	1983	2009	
	tonna	tonna	%
Kína	331 359	2 658 146	69,12
Franciaország	59 000	232 202	8,40
India	24 700	46 150	1,20
Vietnam	28 800	80 640	2,10
Thaiföld	75 000		
USA	40 546	49 990	1,30
Németország	18 000	67 500	1,76
Malajzia	29 400	-	-
Magyarország	27 700	52 339	1,36
Egyesült Királyság	17 553	29 991	0,78
Egyiptom		39 000	1,01
Indonézia		25 820	0,67
Tíz vezető ország	652 058	3 372 778	87,70
Világ	818 622	3 845 443	100,00

Forrás: FAOstat, cite Sluis, 2004b; FAOSTAT, 2010; Agreste, 2011 adatai és számított értékei

Indiában (Nyugat-Bengália) a kacsatenyésztés igen gyors ütemben fejlődik (*Sluis, 2004a*). 2002-ben a kacsahústermelő országok sorában India – Kína és Franciaország után – a harmadik helyet foglalta el (*Pingel, 2004*), Vietnam az utóbbi években azonban már megelőzte Indiát. Indiában az egy főre jutó kacsahústermelés továbbra is alacsony (2007-ben 0,07 kg/fő) maradt. Indiában, Vietnamban, Kambodzsában, Indonéziában, Bangladesben általában a kisgazdaságokban tartják az állatokat, helyi kacsafajtákkal termelnek (*Pingel, 2004*). Délkelet-Ázsia kacsatartására leginkább az extenzív tartásmód a jellemző, s ezért a kacsatermelés is főként a helyi fajtákra alapozódik (*Nyárs et al., 2006*).

Thaiföldön a 2004-es madárinfluenza mind a termelésben, mind az exportban komoly visszaesést okozott. A 2003. évi termelés közel harmadára esett vissza. Az exporton belül viszont megnőtt a főtt hús aránya (87,45%). 2005-ben a teljes export feldolgozott húsként értékesült, biztosítva a minőséget „farmtól az asztalig". Legfőbb felvevőpiaca az Európai Unió (39%) és Japán (28%) (*Rainat, 2005*). A thaiföldi kacsatartásban a hústermelés mellett a kacsatojás előállítása is igen kiemelkedő, hiszen a teljes (280 tonna) termelésnek több mint egyharmadát adja (*Pingel, 2004*). Thaiföldön néhány pekingi kacsafajtát tenyésztő vállalat is működik, amelyek az össz-baromfihústermelés 8%-át teszik ki (*Pingel, 2003*). Kacsahústermelésben az ázsiai földrészen a harmadik helyen állt (*Pingel, 2009*).

Tajvanban a kacsahús-előállítás leginkább a mulardkacsára alapozódik, igen alacsony a pekingi kacsa részesedése (*Tai et al., 1999*). Mulardkacsából évente 40 millió darabot vágnak (*Pingel, 2004*). A pekingi kacsafarmoknál többnyire intenzív rendszereket, zárt tartást alkalmaznak. A hőstressz elkerülése érdekében mesterséges medencéket is létesítenek. A pekingi kacsákat főként exportra termelik. Tajvanban széles körben elterjedt az integrált kacsa- és haltenyésztési rendszer. A szigorodó kormányzati előírások miatt azonban az integrált rendszerek száma folyamatosan csökken (*Tai et al., 1999*). Tajvanban a víziszárnyashús-fogyasztás (liba- és kacsahús) megközelíti az 5 kg-ot (*Wezyk, 2005*).

Thaiföld, Vietnam, Indonézia és a Fülöp-szigetek szubtrópusi körülményei között a kacsákat öntözött rizsföldeken tartják, némi rizsliszt etetése mellett a rovarok elfogyasztásával, legeltetéssel a takarmányozási költség nagyon alacsony. A halastavakon tartott kacsák pedig a tó flóráját, a planktonokat, a halak pedig a kacsatrágyát hasznosítják (*Sluis, 2004a*).

Az Egyesült Államok 1873-ban Kínából importált kacsák nemesítésével indította el a pekingi kacsa kitenyésztését, ami a húshasznosítású kacsák között vezető fajta lett az egész világon (*Pingel, 2003*). A pézsmakacsa leginkább a kisgazdaságokban terjedt el, ahol saját fogyasztásra termelnek (*Skinner, 1996*).

A folyamatos kacsahústermelés az USA középső területein összpontosult, ahol többségében intenzíven, nagyüzemi módon tartják a kacsákat (*Nyárs et al., 2006*). A Keleti Parton, Long Island, New York államokban a kacsatenyésztés hagyományos területein – a föld árának növekedése és környezetvédelmi megfontolások miatt – a kacsatartás visszaszorult. A Nyugati Parton viszont a kacsaipar, főként kaliforniai központtal megélénkült. Számos feldolgozónál a kacsa eladása szezonális (*Skinner, 1996*). A világ kacsahústermelő országainak rangsorában az USA 2002-ben a 8. helyet foglalta el, de az egy főre jutó kacsahústermelés mégis igen alacsony. A kacsahúsfogyasztás iránti érdeklődés azonban emelkedést mutat (*Nyárs et al., 2006*). Az utóbbi években (2008–2009) a világ kacsatermelőinek rangsorában az USA megmaradt a tíz veze-

tő ország között, közel 50 ezer tonna éves kacsahústermelésével (2. táblázat). Az össz-baromfihústermelésből azonban a kacsahús aránya igen csekély, 2007-ben 0,42%-ot tett ki (*Pingel, 2009*).

Ausztráliában a kacsákat hústermelés céljából tartják, a kacsatojást nem fogyasztják. Évente mintegy 1,5 millió kacsát termelnek. A kacsahús olcsó, csak kevéssel haladja meg a csirkehús árát. A kacsatartás a pekingi kacsára alapozódik, amit az Egyesült Királyságból és az Egyesült Államokból importáltak. Ausztrália 1955 óta a kacsa importját teljesen betiltotta. Intenzív szelekciós programmal a kacsákat alkalmassá tették az ausztráliai szubtropikus körülményekhez és klímához. Ausztráliában viszonylag sok csirkehúst fogyasztanak (2006-ban 37,4 kg/fő), de az egyéb baromfihús, beleértve a pulykát, kacsát és más baromfifajokat csupán 2,1 kg-ot tesz ki fejenként (*Sluis, 2008*).

Az afrikai földrészen a kacsahústermelés Egyiptomra és Madagaszkárra korlátozódik (*Evans, 2004*). A kacsaállomány nagyon alacsony, tartásuk inkább csak Észak-Afrikában népszerűbb (*Guéye, 2006*). Egyiptomban a több ezer éves hagyományokon alapuló kacsatartást a Níluson és a Nílus deltájában gyakran összekötik a haltenyésztéssel. A Szuezi-csatorna mellett, az Asszuáni-gátnál is integrált kacsa-haltermelést folytatnak (*Luttiz, 1990*). Egyiptomban nagyszámú szudáni kacsát tartanak, ami a pézsmakacsa egyik helyi fajtája (*Pingel, 2004*). Az összbaromfihús termeléséből Egyiptomban 2007-ben a kacsahústermelés részesedése alacsony, mivel az összes baromfihúsnak csupán 5,9%-át tette ki. Ugyanakkor figyelemre méltó, hogy 1991-hez képest az ország kacsahústermelése 70%-kal emelkedett (*Pingel, 2009*).

AZ EURÓPAI KACSATARTÁS

Európában Franciaország tölti be a vezető szerepet a kacsatermelésben (*Wezyk, 2005*), Kína után a világ második legnagyobb kacsatartó országa (2. táblázat). Franciaországban az utóbbi két évtizedben megváltozott a víziszárnyasok összetétele. A pekingi kacsák nagy részét pézsmakacsával helyettesítették (*Pingel et al., 2001*). A pekingi kacsaállomány kb. 80-90%-át ugyanis pézsmakacsákkal és mulardkacsákkal cserélték le (*Pingel, 2004*). Ennek eredményeként napjainkra a kacsahústermelésben már a pecsenyekacsa- és májkacsatermelés 50-50%-os részarányt képvisel. Az elmúlt évtizedben a kacsaágazat Franciaországban a májtermelés növekedése miatt dinamikusan fejlődött. A májkacsa előtérbe kerülése miatt a pecsenyekacsa aránya 2001-től csökkent (*Nyárs et al., 2006*). A kacsatenyésztés aránya a teljes baromfitenyésztésből Franciaországban 10,8% (*Pingel, 2004*).

Franciaországban a víziszárnyasok döntő többségét, 97%-át a kacsák adják. Ez a világ össztermelésének 7,3%-át teszi ki. A francia kacsapiac az utóbbi évtizedekben – a lúddal ellentétben – jelentősen fejlődött. Az 1980. évi 48 ezer tonnás termelés 2002-re ötszörösére (252 ezer tonna) emelkedett, s Franciaország jelentős mennyiségű kacsahúst is exportál. Kacsák közül a pézsmakacsát hústermelésre használják. A házikacsa nem olyan népszerű Franciaországban, mint az angolszász országokban.

Magyarország kacsatenyésztése nemzetközileg ismert fajtákra, így pl. a Cherry-Valley-re alapozódik, de más kisebb tenyésztő cégek is jelen vannak a magyar piacon.

Magyarországon igen elterjedt a libák mellett a kacsák töméses hizlalása is (*Pingel, 2004*). A kikeltetett naposkacsáknak kb. egyharmadát a májkacsák (pézsmakacsa, mulardkacsa) teszik ki (*Kozák et al., 2003*). Jelentős mennyiségű kacsahúst exportál Magyarország, a német kacsahúsimport 33%-át adja (*Pingel, 2004*). Magyarországon a kacsa-

ágazat exportja (kacsahús és hízott kacsamáj) az össz-baromfiágazat exportbevételének 22%-a volt 2009-ben (*Magyar Kacsaszövetség, 2010*), így a magyar víziszárnyas-ágazat erőteljesen exportorientált (*Nyárs et al., 2006*).

Az ágazat fejlődését jelentősen visszavetették az erősen koncentrált, megalapozatlan, rosszindulatú állatvédelmi támadások, amelyek óriási károkat okoztak a termelőknek. Állatvédőknek álcázott akciók keretében osztrák és svéd szervezetek lejáratókampányt folytattak a magyar víziszárnyas-ágazat ellen. Ennek eredményeként az ágazatban jelentős termeléskiesés következett be. Az előrejelzések szerint Magyarországon 2011-ben 60 ezer vágókacsa-termelés várható (*Földi, 2011*). Magyarország, Franciaország és Németország után Európában a kacsatermelő országok sorában a harmadik helyen áll (2. táblázat).

Magyarországon – a fogyasztók egyértelmű tájékoztatása érdekében – elrendelték, hogy a hízott víziszárnyas-termékeket jelöléssel szükséges ellátni, hogy a vevő dönthessen, megveszi-e a töméses hizlalásból származó terméket vagy sem (127/2008. (IX.19) FVM r.).

Magyarországon az utóbbi 5-6 évben a fogyasztói szokások megváltozásával megnövekedett az érdeklődés a hízott és a pecsenyekacsa iránt. Az eladott mennyiség ötszörösére emelkedett (*Gippert, 2011*).

Németország saját szükségletének csak 50%-át termeli kacsahúsból, s így nagy mennyiségű kacsahúst importálnak, s ezzel jelentős piaci lehetőséget nyújtanak a szomszédos államoknak (*Pingel et al., 2002*). Főleg pekingi kacsát tartanak, de pézsmakacsákat és mulardkacsákat is hizlalnak. A víziszárnyas-termelés a speciális vágóüzemek környékére koncentrálódik, így csökkent a kacsatartók száma, és az állományméret növekedett (*Pingel et al., 2002*). Németországban a kacsahústermelés mintegy 25%-kal bővült (*Sluis, 2006*). A madárinfluenza veszélye miatt betiltották a szabadtartást, és az állatvédelmi, valamint környezetvédelmi előírások komoly szerepet játszanak (*Kreienborg, 2006*), ezért Németországban ma már kizárólag mélyalmos istállókban hizlalják a kacsákat (*Pingel, 2000*).

A KACSAHÚS FŐBB FORGALMAZÓI

A világ összes baromfihús-termeléséből a világkereskedelembe a baromfihúsnak 10%-a kerül (*Popp et al., 2007*). Kacsahúsból 2008-ban csupán 3,2%-ra tehető az a mennyiség, ami a nemzetközi piacokon értékesült.

Legnagyobb kacsahús-exportáló ország Kína, amely 2004 és 2005 között a világ kacsahús-kereskedelmében 20-25%-ban vett részt, ezt követően Franciaország, USA, Hollandia és Németország exportált jelentősebb mennyiségben kacsahúst. Az Európai Unió a világ kacsahús-forgalmazásában a második helyen áll. Az európai kacsapiacon a minőségi igények magasak (*Nyárs et al., 2006*). A tíz vezető kacsahús-exportáló és a tíz vezető kacsahús-importáló ország (3. táblázat) kereskedelme a világpiaci forgalomnak 80-90%-át tette ki 2008-ban.

Kacsahúsból az exportáló országok rangsorában az utóbbi években első helyen Kína áll (20-25%-kal), ezt követi Magyarország, Franciaország és Hollandia. Bár Németország a tíz vezető kacsahústermelő ország közé tartozik, mégis Európában a legfőbb kacsahús-importőr ország (3. táblázat). Németország legfőbb kacsahús-beszállítója Franciaország és Hollandia (*Pingel, 2009*), de Nagy-Britanniából is importálnak (*Pingel, 2000*). Franciaországból egyre több pézsmakacsát és mulardkacsát szállítanak Németországba (*Pingel et al., 2002*).

3. táblázat

Tíz vezető kacsahús-exportáló és -importáló ország 2008-ban

Ország	Export		Import	
	tonna	%	tonna	%
Kína	31 379	25,41	3 027	1,95
Magyarország	14 943	12,10	-	-
Hongkong SAR	3 715	3,00	48 247	31,00
Franciaország	12 113	9,81	-	-
Hollandia	16 105	13,04	-	-
Egyesült Királyság	5 225	4,23	8 900	5,72
USA	7 609	6,16	-	-
Németország	14 006	11,34	16 371	10,52
Írország	3 205	2,60	-	-
Thaiföld	5 629	4,56	-	-
Japán	-	-	6 361	4,09
Spanyolország	-	-	4 675	3,00
Dánia	-	-	3 952	2,54
Cseh Köztársaság	-	-	4 579	2,94
Katar	-	-	25 942	16,67
Szlovákia	-	-	2 285	1,47
Tíz ország együtt	113 929	92,25	124 339	79,89
Világ összesen	123 505	100,00	155 611	100,00

Forrás: FAOSTAT, 2011adatai és számított értékek

FORRÁSMUNKÁK JEGYZÉKE

(1) 127/2008. (IX.19) FVM. r. A tenyésztett víziállatokra és azoktól származó termékekre vonatkozó állat-egészségügyi követelményekről és a víziállatokban előforduló egyes betegségek megelőzéséről és azok elleni védekezésről. Magyar Közlöny, 140. sz. 15706-15731. pp. – (2) Agreste (2011): Economie Conjucture Filiéres Avicoles No 738, 22-23. pp. – (3) Evans, T. (2004): Significant growth in duck and goose production over the last decade. Poultry International, 43(11) 38-40. pp. – (4) Evans, T. (2006): China: HPAI accelerates the switch from vet markets for supermarkets. Poultry Internatinal, 45(9) 12-16. pp. – (5) Executive Guide (2004): India now fifth in the pecking order. www.wattpoultry.com – (6) Executive Guide (2007): Feed and energy costs concerus over HPAI. www.wattpoultry.com – (7) Executive Guide (2010): Poultry 2010: Where we are now? www.WATTAgNet.com – (8) FAOSTAT (2010): http://www.faostat.fao.org – (9) FAOSTAT (2011) http://www.faostat.fao.org – (10) Földi P. (2011): A magyar baromfiágazat helyzete 2010-ben. Baromfiágazat, 11(1) 6-17. pp. – (11) Gippert B. (2011): Állattartásról beszélünk, betartható állatvédelemmel. Baromfiágazat, 11(2) 34-36. pp. – (12) Guéye, E.F. (2006): Africa's poultry industry needs a solid base to grow. World Poultry, 22(7) 10-12. pp. – (13) Kozák J. (2008): A hízott májtermelés állatvédelmi vonatkozásai. Baromfiágazat, 8(4) 34-40. pp. – (14) Kozák J. (2009): A libatolltépés biológiai alapjai és állatjólléti vonatkozásai. Baromfiágazat, 9(2) 50-55. pp. – (15) Kozák J. – Gara I. – Kawada T. – Janan J. (2003): Trends of Waterfowl production in Hungary. 236-243. pp. In: 2nd World Waterfowl Conference, Alexandria, Egypt – (16) Kreienborg, P. (2006): Pekingi kacsák zárt tartásával szerzett tapasztalatok. Magyar Baromfi, 47(1) 33-40. pp. – (17) Luttiz, H. (1990): Enten und Gänse halten. Stuttgart (Hohenheim), Ulmer – (18) Ma-

gyar Kacsaszövetség (2010): Kacsaágazat 2009. Kézirat. Budapest, 1-12. pp. – (19) Nyárs L. – Papp G. – Vőneki É. (2006): A pulyka-, kacsa-, lúd-, juh- és nyúlágazat nemzetközi helyzete. Agrárgazdasági Információk, 3. sz. – (20) Pingel, A. (1988): Enten. Berlin, VEB Deutscher Landwirtschaftsverlag – (21) Pingel, H. (1997): Perspectives of the production of waterfowl. 128-134. pp. In: Proc. 11th European Symposium on Waterfowl. Nantes, France – (22) Pingel, H. (2000): Enten und Gänse. Stuttgart (Hohenheim), Ulmer – (23) Pingel, H. (2003): The situation of waterfowl in the world. 1-10. pp. In: 2nd World Waterfowl Conference. Alexandria, Egypt – (24) Pingel, H. (2004): Duck and geese production around the world. World Poultry, 20(8) 26-28. pp. – (25) Pingel, H. (2009): Waterfowl production for food security. 5-15. pp. In: Proc. IV. World Waterfowl Conference. Thrissur, India – (26) Pingel, H. – Timmler, R. – Golze, M. (2001): Development and perspectives of the production of waterfowl. 1-4. pp. In: Proc. International Workshop on Waterfowl. Halle/Wermsdorf, Germany – (27) Pingel, H. – Timmler, R. – Golze, M. (2002): Entwicklung und Perspektiven der Wasser-geflügelproduktion. DGS Magazin, 53(5) 14-19. pp. – (28) Popp J. – Potori N. – Udovecz G. – Varga E. (2007): Nemzetközi Agrárpiaci Kilátások. S.l., AKI – (29) Rainat, J. (2005): Thai duck industry is on the rebound. World Poultry, 21(10) 10-11. pp. – (30) Skinner, J.L. (1996): Last ...but not least. 220-230. pp. In: Skinner, J.L. (ed.): American poultry history 1974-1993, Mount Morris, USA, Watt Publishing Co. – (31) Sluis, W. (2004a): Ducks are a flavour for the future. World Poultry, 20(10) 41. p. – (32) Sluis, W. (2004b): 20 years of top performing countries in meat, eggs and trade. World Poultry, 20(10) 12-14. pp. – (33) Sluis, W. (2006): Germany improves its self-sufficiency level. World Poultry, 22(9) 10-11. pp. – (34) Sluis, W. (2008): The Australian poultry industry at a glance. World Poultry, 24(5) 18. p. – (35) Tai, C. – Wang, C. T. – Huang, C. C. (1999): Production system and economic characters in waterfowl. 19-31. pp. Proc. 1st World Waterfowl Conference. Taiwan, China – (36) WattAgNet.com (2011): World poultry meat production by species. http://www. wattagnet.com – (37) Wezyk, S. (2005): Worldwide advances in research and production of waterfowl. 30-38. pp. In: Proc. 3rd World Waterfowl Conference, Guangzhou, China – (38) WP (2006): Duck market sees slow but steady growth. World Poultry, 22(8) 14. p. – (39) Xiangpin, Q. (1998): Production of ducks and geese for food. 408-413. pp. In: Proc. The 8th World Conference on Animal Production. Seoul, Korea – (40) Xinjian, Y. (2004): The changing face of the world of duck production. International Hatchary Practice, 18(6) 7-9. pp.

TARTALOM

Mezőszentgyörgyi Dávid: Tisztelt Olvasó! 3
Köszönet Csete Lászlónak 4

TANULMÁNY

Popp József – Papp Gergely – Kovács Máté – Potori Norbert:
KAP 2014–2020: a közvetlen támogatások javasolt új rendszerének hatásvizsgálata Magyarországon 6

Jámbor Attila: Magyar érdekek a közös agrárpolitika jövőjében 18

Pálvölgyi Tamás – Csete Mária: A magyarországi természeti erőforrások állapota és fenntartható hasznosításukat befolyásoló tényezők 26

Nagyné Demeter Dóra – Koncz Gábor: Szolgáltatások igénybevétele a hajdúsági családi gazdaságokban 44

Tóth József: A tudás alkalmazása a magyarországi szőlőtermelésben és borászatban (Egy empirikus felmérés tapasztalatai) 49

Zörög Zoltán – Csomós Tamás: Integrált információs rendszerek a mezőgazdasági vállalkozásokban 58

VITA

Lakner Zoltán: Túl sok agrárszakembert képzünk? 66

Gazdag László: A korszerű agrárgazdaság alapja a tudomány 75

SZEMLE

Kozák János: A világ kacsahústermelése és -piaca 79

Pénzes Anett – Kacz Károly: A jégkárbiztosítás szerepe a mezőgazdasági kockázatok kezelésében 87

Summary 94
Contents 98